

Potencjał wydobywczy UE

Patrycja Mizera
Analityczka The Opportunity

01.04.2026

Norweska spółka Rare Earths Norway AS (REN) [opublikowała](#) zaktualizowaną prognozę zasobów dla złoża Fens w Telemarku, według której złożo to jest dwukrotnie większe niż zakładano. Projekt ten ma szansę wzmocnić europejski łańcuch wartości surowców. Dążenie UE do zwiększenia niezależności surowcowej, oparte także na wykorzystaniu własnych zasobów na poziomie min. 10% jest strategicznie uzasadnionym kierunkiem działania, jednak jego realizacja wymaga zasadniczej zmiany podejścia do górnictwa – od narracji nacechowanej negatywnie stosowanej od dekad, do uznania jego kluczowej roli w rozwoju gospodarczym i transformacji, zarówno energetycznej, jak i cyfrowej Europy. Ale czy cel wydobywczy jest w ogóle możliwy w realiach przemysłu górniczego?

Zasoby surowców krytycznych Europy

W Europie nie działają żadne kopalnie pierwiastków ziem rzadkich (REE), a potencjał zasobowy UE w zakresie surowców krytycznych jest ograniczony w stosunku do innych regionów świata. Ponadto jest zróżnicowany geograficznie i obejmuje kilka głównych obszarów. Obecnie największym zidentyfikowanym złożem metali ziem rzadkich w Europie jest Fen Carbonatite Complex w Norwegii, gdzie według najnowszych analiz zasoby wynoszą 15,9 mln ton tlenków REE (głównie neodym i prazeodym). Projekt ten wpisuje się w realizację celów wydobywczych w ramach CRMA, choć formalnie nie został (jeszcze) zaklasyfikowany do pierwszej [listy](#) unijnych projektów strategicznych.

Największa koncentracja zasobów występuje w Europie Północnej, gdzie Szwecja i Finlandia stanowią zaplecze dla metali bateryjnych i przemysłowych – od pierwiastków ziem rzadkich w rejonie Kiruna (Per Geijer), przez złoża niklu i kobaltu (Kolmisoppi, Sakatti), po grafit (m.in. Talga). Region ten wyróżnia się dojrzałością instytucjonalną i doświadczeniem górniczym. Europa Środkowa z kolei jest ważnym obszarem dla litu, z największymi rozpoznanymi złożami w projekcie Cínovec (Czechy) oraz Zinnwald (Niemcy), które potencjalnie będą fundamentem przyszłego europejskiego łańcucha dostaw baterii. Uzupełnieniem jest Półwysep Iberyjski, gdzie Portugalia (Barroso, Romano Mine) i Hiszpania (Las Navas, Mina Doade) rozwijają projekty litowe i posiadają znaczące zasoby wolframu (np. El Moto, P6 Metals), który jest ważny dla przemysłu obronnego (co pokazuje obecny konflikt w Iranie i gwałtowny wzrost cen tego surowca na rynku). W Europie Południowo-Wschodniej szczególną rolę odgrywa projekt Jadar w Serbii, jedno z nielicznych złóż łączących lit i bor, jednak jego rozwój pozostaje niepewny z powodów politycznych i społecznych (liczne protesty). Dodatkowo Rumunia oferuje potencjał w zakresie grafitu (Baia de Fier) i miedzi (Rovina), a Austria i Szwecja uzupełniają bazę zasobową grafitu, również istotnego dla baterii.

Cele a możliwości

Mimo tej bazy zasobowej większość projektów pozostaje na etapie eksploracji lub przygotowania inwestycji, a ich rozwój wiąże się z długimi procedurami środowiskowymi, wysokimi nakładami kapitałowymi oraz sporami społecznymi. Czynniki te powodują znaczną lukę między potencjałem geologicznym a faktyczną produkcją, dlatego UE [utrzymuje wysoki poziom zależności od importu surowców krytycznych, głównie z Chin](#).

Zestawienie 47 projektów strategicznych [wskazanych](#) przez Komisję Europejską pokazuje, że UE próbuje rozwijać potencjał w całym łańcuchu wartości, obejmując 14 surowców krytycznych, jednak tylko 25 projektów dotyczy bezpośrednio wydobycia. W praktyce największe szanse realizacyjne do 2030 r. mają projekty litu (Cínovec, Barroso, Keliber) oraz wybrane inwestycje w krajach nordyckich, gdzie istnieje infrastruktura i stabilne otoczenie regulacyjne.

Wniosek

W konsekwencji cel CRMA zakładający osiągnięcie co najmniej 10% pokrycia zapotrzebowania UE z własnego wydobycia jest możliwy do realizacji, ale częściowo, dla wybranych surowców. Natomiast pełne wykorzystanie potencjału geologicznego Europy pozostaje ograniczone przez realia przemysłu górniczego. Nawet przy uproszczonych procedurach administracyjnych oferowanych przez UE – CRMA zakłada maksymalny czas wydawania pozwoleń dla projektów wydobywczych do 27 miesięcy i nadanie im statusu priorytetowego – rozwój projektów górniczych obciążony jest ryzykami regulacyjnymi, czynnikami społecznymi, i co najważniejsze, trwa zwykle dekadę lub dłużej. To sprawia, że realne efekty unijnej strategii najprawdopodobniej przesuną się poza horyzont 2030 r. Dodatkowo, bardzo ważna jest zmiana postrzegania górnictwa w UE, ponieważ bez akceptacji społecznej nawet najlepsze regulacje, jak CRMA, nie przełożą się na rozwój wydobycia i wzmocnienie bezpieczeństwa surowcowego UE.

